

Dosarul nr. 2ra-1084/22
2-21040693-01-2ra-08082022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. M. Alexei)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Țurcan, Iu. Cotruță, L. Pruteanu)

DECIZIE

08 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Corneliu Scutaru, reprezentat de avocatul Igor Eremia,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Corneliu Scutaru împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică, intervenient accesoriu Ivan Carauș cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul contravențional,

împotriva deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Inspectoratul Național de Securitate Publică și a fost casată hotărârea din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind pronunțată o hotărâre nouă,

constată:

La data de 18 martie 2021, Corneliu Scutaru a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică, intervenient accesoriu Ivan Carauș cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul contravențional.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că prin procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr. 04724235 din 23 decembrie 2019, întocmit de agentul constatator Ivan Carauș din cadrul Inspectoratului Național de Patrulare (în prezent Inspectoratul Național de Securitate Publică), a fost sancționat cu amendă în mărime de

18 unități convenționale, cu aplicarea a 3 puncte de penalizare, pentru comiterea contravenției prevăzute de 236 alin. (2) din Codul contravențional.

Corneliu Scutaru a menționat că la 03 ianuarie 2020 a expediat prin intermediul oficiului poștal contestația asupra procesului-verbal cu privire la contravenție din 23 decembrie 2019. Respectiv, din 13 ianuarie 2020 dosarul s-a aflat pe rol la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana și la Curtea de Apel Chișinău, până la 29 iulie 2020 când a fost pronunțată decizia Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins ca nefondat recursul agentului constator, fiind menținută hotărârea instanței de fond, prin care s-a admis contestația și s-a anulat procesul-verbal cu privire la contravenție.

A susținut că în toată perioada de examinare a contestației sale, a fost reprezentat de către avocatul Igor Eremia atât în ședințele de judecată, cât și în afara acestora. Astfel, prezenta cerere de chemare în judecată are scopul recuperării cheltuielilor materiale, sub forma cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul contravențional. De către avocat au fost efectuate un șir de activități, conform actului de primire-predare a lucrului efectuat din 16 martie 2021, care au fost achitate conform bonului de plată seria DAA nr. 23026660, fiind eliberată factura fiscală seria AAH nr. 6260270 din 16 martie 2021, în mărime de 2856,95 de lei.

Corneliu Scutaru a solicitat încasarea din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică a sumei de 2856,95 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate în cauza contravențională.

Prin hotărârea din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă și s-a încasat de la Inspectoratul Național de Securitate Publică în beneficiul lui Corneliu Scutaru suma de 2 856,95 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în cauza contravențională, precum și cheltuielile de judecată cu titlu de asistență juridică în mărime de 2 528,15 lei.

La data de 19 iulie 2021, Inspectoratul Național de Securitate Publică a declarat apel împotriva hotărârii din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii, ca neîntemeiată.

Prin decizia din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Inspectoratul Național de Securitate Publică și a fost casată integral hotărârea din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind pronunțată o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 07 iulie 2022 Corneliu Scutaru, reprezentat de avocatul Igor Eremia, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că, reieșind din prevederile art. 383 alin. (1) și (3), 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, Corneliu Scutaru dispune de dreptul de a solicita repararea prejudiciului material suportat în cadrul procesului contravențional, or, prin hotărârea din 04 mai 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, menținută prin decizia din 29 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost repus în drepturile sale.

Reprezentantul recurentului a indicat că argumentul instanței de apel precum că a

fost constatată vinovăția lui Corneliu Scutaru în comiterea contravenției, doar că pentru nerespectarea de către agentul constatator a prevederilor art. 443 din Codul contravențional, a fost declarat nul procesul-verbal cu privire la contravenție, contravine concluziilor instanței de judecată care a examinat contestația. Astfel, potrivit hotărârii din 04 mai 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, procesul-verbal cu privire la contravenție, ca probă ori ca element de fapt, nu poate să servească la constatarea existenței sau inexistenței contravenției, la constatarea vinovăției lui Corneliu Scutaru și la cunoașterea altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei, din care considerente se impune declararea nulității procesului-verbal.

A afirmat că din conținutul hotărârii rezultă clar și indubitabil că instanța de judecată a declarat nul procesul-verbal cu privire la contravenție, fiind în imposibilitate de a aprecia dacă Corneliu Scutaru a comis sau nu fapta contravențională, fiind întrunite condițiile stabilite de art. 383 alin. (3) din Codul contravențional.

Reprezentantul recurentului a menționat că sunt întrunite toate condițiile pentru nașterea dreptului la repararea prejudiciului material cauzat în conformitate cu prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, deoarece potrivit art. 7 lit. e) și g), persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie sumele plătite de ea pentru asistența juridică și cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 17 mai 2022.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la data de 04 iulie 2022 în adresa lui Corneliu Scutaru și a avocatului Igor Eremia (f.d. 106, 107).

Astfel, recursul, declarat la 07 iulie 2022, este în termen.

La data de 08 august 2022, copia recursului a fost expediată în adresa Inspectoratului Național de Securitate Publică și a lui Ivan Carauș, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 116, 118-120).

Prin referința depusă la 24 august 2022, Inspectoratul Național de Securitate Publică a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 07 decembrie 2022 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei hotărâri noi, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța

de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că, înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Corneliu Scutaru a solicitat încasarea din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică a sumei de 2856,95 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate în cauza contravențională, care s-a soldat cu declararea nulă a procesului-verbal cu privire la contravenție.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii depuse de Corneliu Scutaru și a încasat de la Inspectoratul Național de Securitate Publică în beneficiul lui Corneliu Scutaru suma de 2 856, 95 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în cauza contravențională, precum și cheltuielile de judecată cu titlu de asistență juridică în mărime de 2 528, 15 lei, suportate în prezentul proces.

Instanța de judecată a concluzionat că, în temeiul prevederilor art. 383 alin. (1) și (3), 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, reclamantul este în drept să solicite încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul contravențional, or, prin decizia din 29 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins recursul agentului constator și a fost menținută hotărârea din 04 mai 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, prin care s-a anulat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare emisă în privința lui Corneliu Scutaru.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Inspectoratul Național de Securitate Publică, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia și a casat integral hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de anchetă, sunt necesare condiții speciale și anume că fapta ilicită, în calitate de condiție generală a răspunderii delictuale, va avea particularități în materia respectivă. Prin urmare, nu orice acțiune ilicită a organelor de anchetă și judecată atrage răspunderea statului. O altă condiție necesară pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitare, care și atestă admiterea erorii judiciare și prejudicierea neîntemeiată a persoanei.

În acest context, Curtea de Apel Chișinău a menționat că apariția dreptului la repararea prejudiciului în cazul atragerii la răspundere contravențională, este condiționat de tipul sancțiunii. La caz, pretențiile reclamantului nu întrunesc condițiile legale de apariție a dreptului la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Astfel, în speță nu se întrunesc temeiurile legale de intervenire a răspunderii pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, deoarece în privința lui Corneliu Scutaru au fost efectuate acțiuni procesuale în cadrul unui proces contravențional, acțiuni de documentare și cercetare a unei posibile contravenții

săvârșite, colaboratorii Inspectoratului național de securitate publică având acest drept și fiind obligați să investigheze asemenea cazuri, acțiunile acestora neputând fi calificate drept acțiuni ilicite.

Totodată, instanța de apel a notat că anularea procesului-verbal cu privire la contravenție pe motivul neconsemnării tuturor mențiunilor privind circumstanțele comiterii și încadrării juridice a faptei contravenționale săvârșite, nu constituie un act de reabilitare, care ar oferi reclamantului dreptul la repararea prejudiciului în cazul atragerii la răspundere contravențională.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând materialele anexate la dosar, în raport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, consideră că concluziile instanțelor ierarhic inferioare sunt greșite.

În conformitate cu art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Din sensul normei de drept citate rezultă că persoana în privința căreia a fost pornit proces contravențional are dreptul la repararea prejudiciilor cauzate de agentul constator din cadrul Inspectoratului Național de Securitate Publică prin sancționarea ilicită cu amendă contravențională, însă, din contul bugetului instituției care are personalitate juridică și poate fi subiect al raportului obligațional de răspundere pentru prejudiciul cauzat, în condițiile enunțate supra.

Potrivit art. 12 alin. (1) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, Inspectoratul General al Poliției este unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 14 din aceeași Lege, în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul ministrului afacerilor interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției, se înființează subdiviziuni specializate. Subdiviziunile specializate sunt unități ale Poliției de competență teritorială generală, subordonate Inspectoratului General al Poliției, care pot crea servicii publice desconcentrate și se instituie conform specificului unor sectoare și direcții concrete de activitate. Prin ordinul ministrului afacerilor interne se înființează subdiviziunea specializată a Poliției, care va avea calitatea de organ de urmărire penală. Structura și regulamentele de activitate a subdiviziunilor specializate se aprobă de către ministrul afacerilor interne.

Conform art. 3 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 547 din 12 noiembrie 2019, Inspectoratul General este persoană juridică cu competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, cu sediul în mun. Chișinău, dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat și denumirea sa în limba de stat, precum și de cont trezorerial și alte atribute specifice, în modul stabilit.

Potrivit art. 15-17 din Regulamentul indicat, Inspectoratul are în subordinea sa: 1) subdiviziuni specializate; 2) subdiviziuni teritoriale. În vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, la propunerea șefului Inspectoratului, prin ordin al ministrului afacerilor interne, se înființează subdiviziuni specializate, inclusiv subdiviziunea care va avea calitatea de organ de urmărire penală. Subdiviziunile specializate reprezintă entități ale Poliției de competență teritorială generală, cu sau fără personalitate juridică, aflate în subordinea Inspectoratului.

În corespundere cu pct. 7 din Regulamentul cu privire la supravegherea tehnică exercitată de Inspectoratul Național de Securitate Publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 415 din 08 aprilie 2003, Inspectoratul Național de Securitate Publică îndeplinește funcțiile de control de stat, dirijare, alte obligațiuni de serviciu ce țin de supravegherea tehnică prevăzute în actele normative în vigoare.

Astfel, Inspectoratul Național de Securitate Publică, fiind o subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției, nu poate fi de sine stătător subiect în raportul obligațional de răspundere civilă, această obligație fiind atribuită prin lege unității centrale de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

În acest context, instanța de recurs constată că acțiunea a fost îndreptată față de un pârât necorespunzător.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că Corneliu Scutaru incorect și-a îndreptat acțiunea față de Inspectoratul Național de Securitate Publică, care, prin efectul legii, nu poate fi subiect de sine stătător în raportul obligațional de răspundere civilă.

Instanța de recurs subliniază că în conformitate cu prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi aparține reclamantului.

Astfel, dreptul de a alege pârâtul aparține reclamantului, iar instanțele de judecată sunt obligate să se expună pe acțiunea depusă în limitele cerințelor formulate față de pârâtii atrași.

În contextul celor expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge acțiunea înaintată de Corneliu Scutaru.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Corneliu Scutaru, reprezentat de avocatul Igor Eremia.

Se casează integral decizia din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea

din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Chişinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Corneliu Scutaru împotriva Inspectoratului Naţional de Securitate Publică, intervenient accesoriu Ivan Carauş cu privire la încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică suportate în procesul contravenţional şi se pronunţă o hotărâre nouă, prin care:

Se respinge acţiunea depusă de Corneliu Scutaru împotriva Inspectoratului Naţional de Securitate Publică, intervenient accesoriu Ivan Carauş cu privire la încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică suportate în procesul contravenţional.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Mariana Pitic